

Správa zo zahraničnej služobnej cesty

Podujatie: Prezentácia dopadovej štúdie naplňania opatrení obsiahnutých v článkoch 4 a 5 smernice č. 89/552/EEC.

Miesto a čas podujatia: 14.10.2004, Brusel, Belgicko

Doba trvania ZSC: 14.10.2004

Účastník ZSC: Mgr. Ľuboš Kukliš

Dňa 14.10.2004 sa v Bruseli konala prezentácia štúdie, ktorá sa týkala dopadov článkov 4 a 5 smernice „Televízia bez hraníc“ na zastúpenie programov Európskej produkcie a Európskej nezávislej produkcie vo vysielaní vysielateľov v Európskej únii. Zadanie vypracovania predmetnej štúdie vyplývalo z článku 25a smernice č. 89/552/EEC. Vypracovanie bolo zverené spoločnosti David Graham and Associates Limited (DGA).

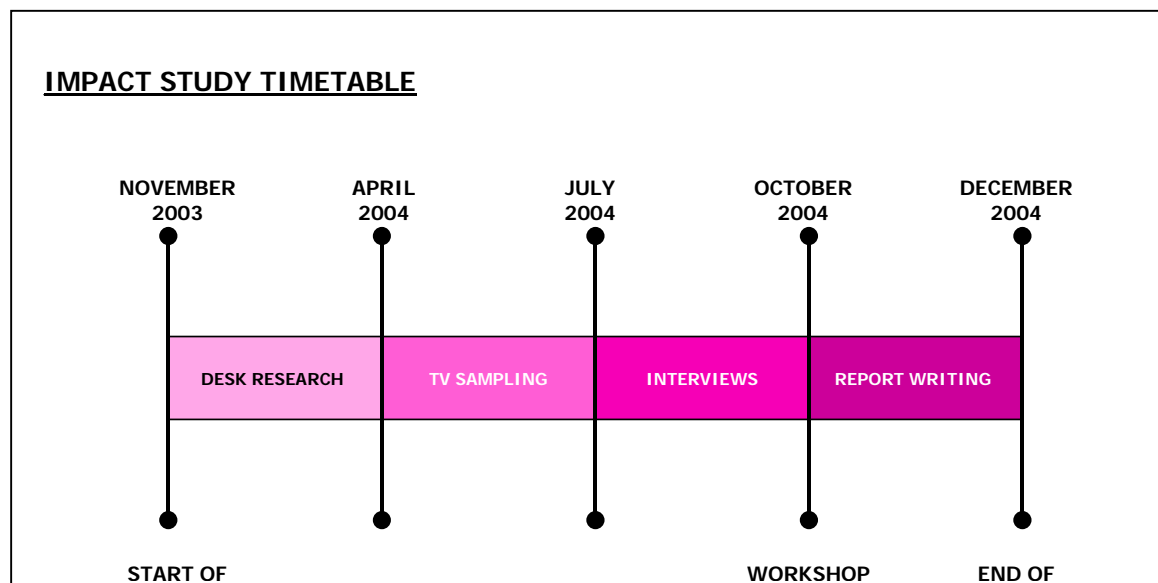
Prezentácia štúdie bola rozdelená na 6 častí:

1. Prezentácia cieľov štúdie
2. Výskumná metodika
3. Ekonomika vysielateľov a výrobcov programov
4. Poznatky vyplývajúce z monitorovania reprezentačných vzorkov vysielania
5. Poznatky z pohovorov s expertmi v rôznych oblastiach mediálnej sféry
6. Záverečné postrehy

1. Prezentácia cieľov štúdie

Výskum, ktorého výsledkom má byť predmetná štúdia sa začal v novembri 2003. Štúdia má byť hotová ku koncu roka 2004. Časový harmonogram štúdie:

Tab. 1

Článok 4 ods. 1 smernice č. 89/552/EEC: Členské štáty v rámci možností a primeranými prostriedkami zabezpečia, aby vysielatelia vyhradili pre európske diela, ako sú upravené Článkom 6, väčšinový podiel svojho vysielacieho času, do ktorého sa neráta čas určený pre spravodajstvo, športové podujatia, súťažné hry, reklamu, teletextové služby a telenácup. Tento podiel by sa mal dosiahnuť postupne a na základe vhodných kritérií, vychádzajúc z povinností vysielateľa voči diváckej verejnosti v oblasti informácií, vzdelávania, kultúry a zábavy.

Článok 5 č. 89/552/EEC: Členské štáty v rámci možností a primeranými prostriedkami zabezpečia, aby vysielatelia vyhradili pre európske diela vytvorené nezávislými producentmi najmenej 10% svojho vysielacieho času s výnimkou časov určených pre spravodajstvo, športové podujatia, súťažné hry, reklamu, teletextové služby a telenácup, alebo alternatívne podľa uváženia členského štátu najmenej 10% svojho programového rozpočtu. Tento podiel by sa mal dosiahnuť postupne a na základe vhodných kritérií, vychádzajúc z povinností vysielateľa voči diváckej verejnosti v oblasti informácií, vzdelávania, kultúry a zábavy; musí sa však dosiahnuť vďaka príslušnému podielu nových diel, t.j. diel vysielaných do piatich rokov od ich výroby.

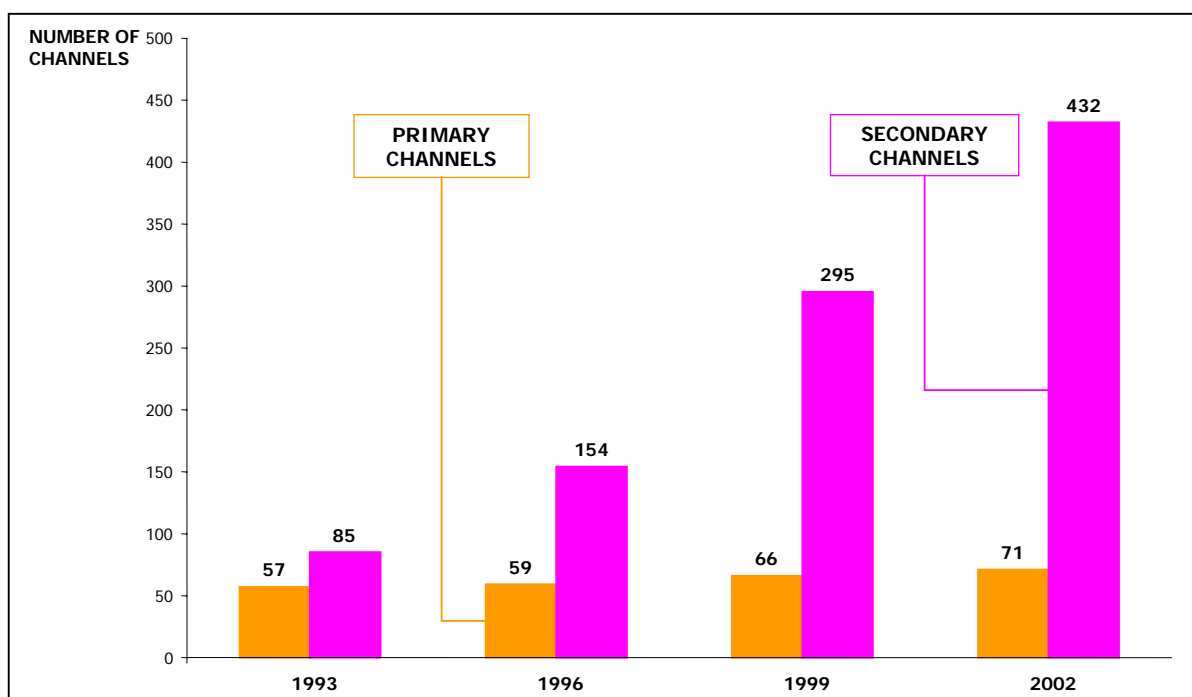
Zatiaľ čo hlavným cieľom smernice č. 89/552/EEC je voľnosť cezhraničného vysielania v európskej únii, za čiastkové ciele článkov 4 a 5 uvedenej smernice sa považujú podpora európskych diel a zvýšenie konkurenčného prostredia v oblasti výrobcov programov a podpora nezávislých výrobcov programov.

V rámci predmetného výskumu sa sledovali dva druhy možných dopadov vyššie uvedených článkov – priame a nepriame. Za priamy dopad sa považuje ovplyvnenie programov danej televízie. Nepriamym dopadom sa rozumie vplyv na vysielací priemysel ako taký vrátane výrobcov programov.

Na meranie stupňa dopadu článkov 4 a 5 smernice č. 89/552/EEC na vysielací priemysel boli určené nasledovné kritériá: obrat (turnover), rentabilita (profitability), rast počtu vysielaných programových služieb (growth in number of channels), prostriedky vynaložené na tvorbu programov (spend on programmes).

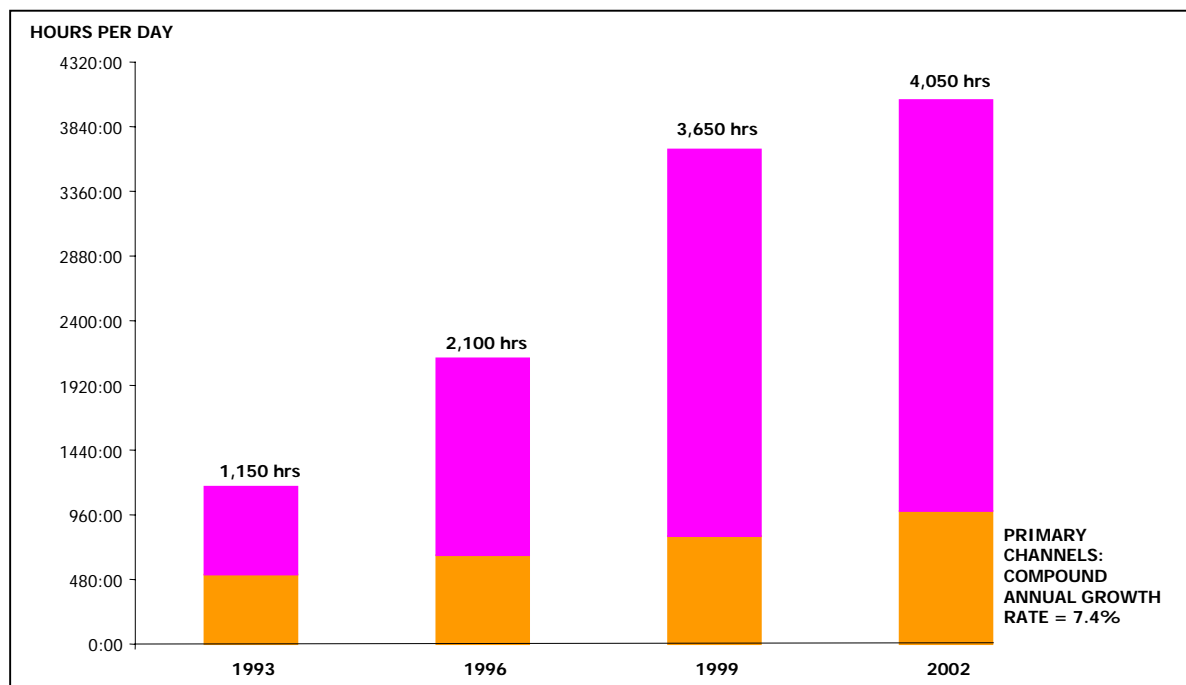
Rast počtu vysielaných programových služieb:

Tab. 2

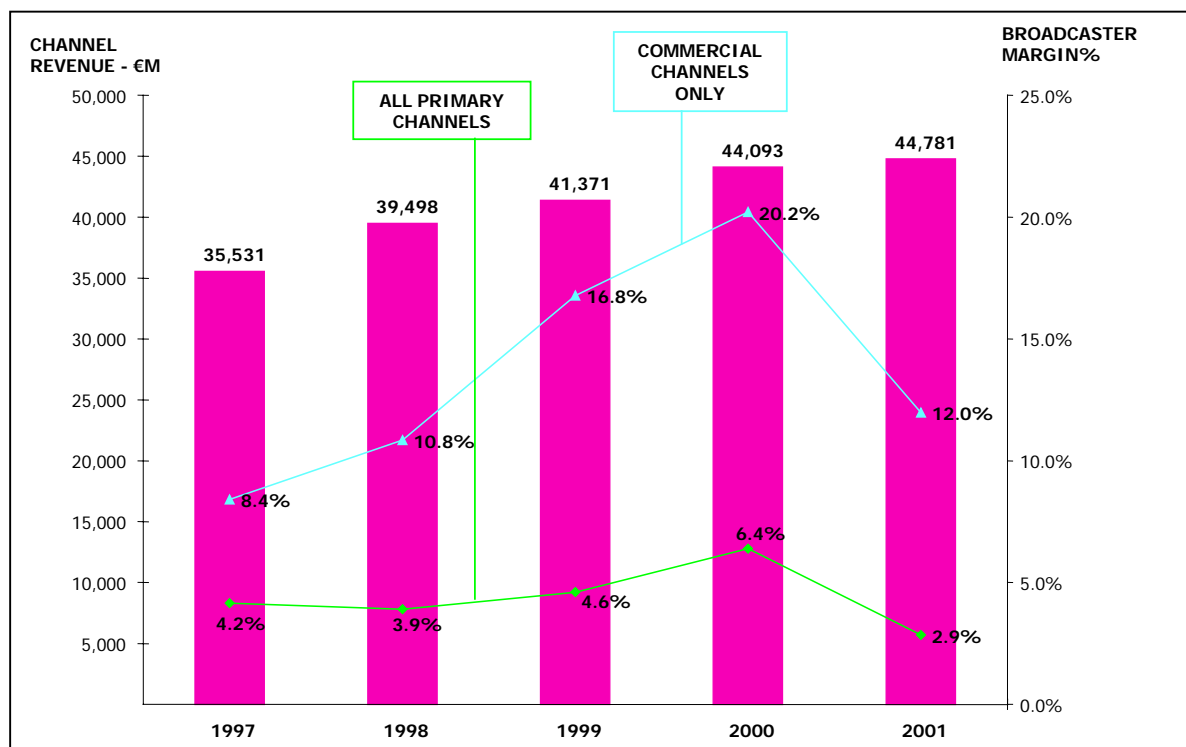
Počet hodín vysielania kvalifikovaných európskych diel v EU (tzn. programy podľa článku 6 smernice č. 89/552/EEC, ktoré sa rátajú do vysielacieho času podľa článku 4 smernice č. 89/552/EEC):

Tab.3

Obrat a zisk primárnych programových služieb (tzn. takých programových služieb, ktoré majú väčší ako 3 percentný podiel sledovanosti) (v miliónoch eur):

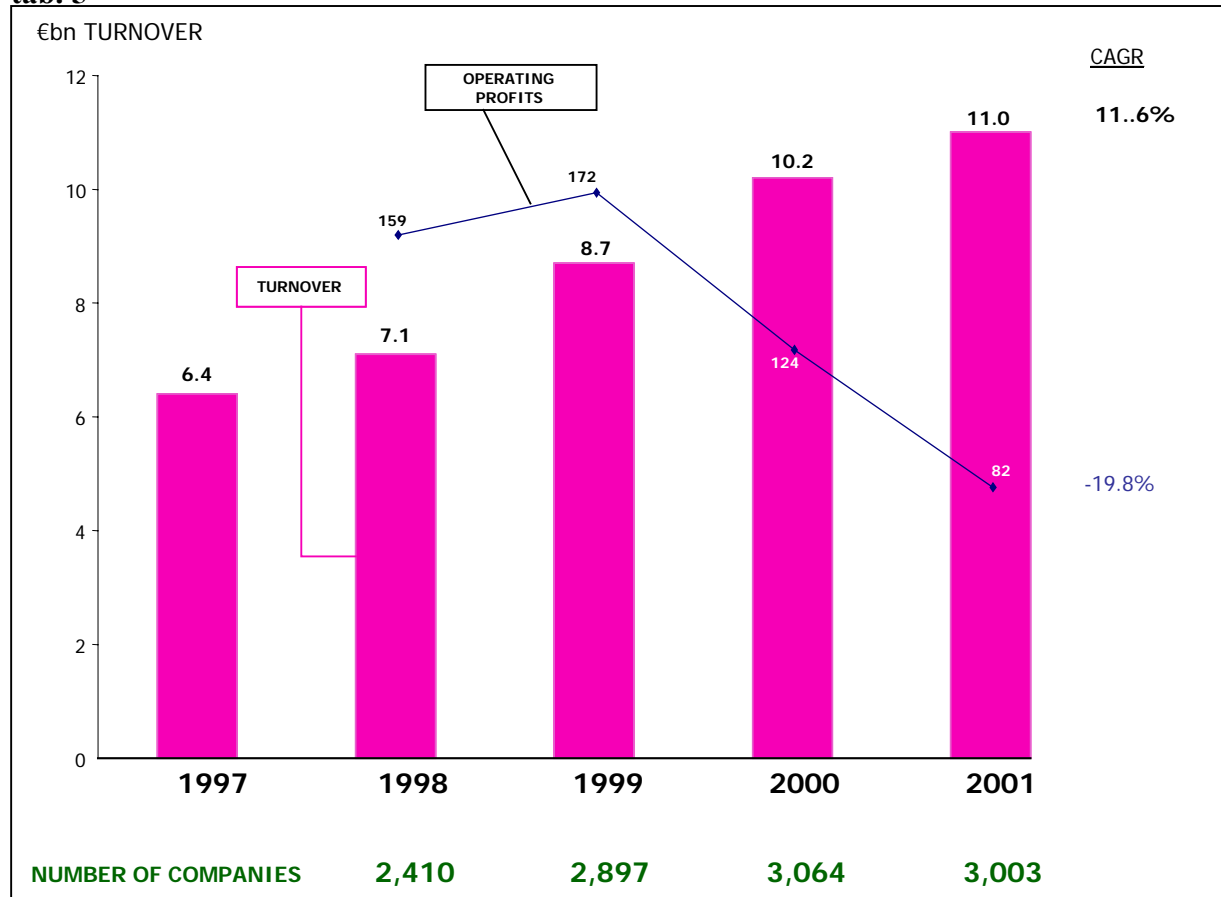
Tab. 4

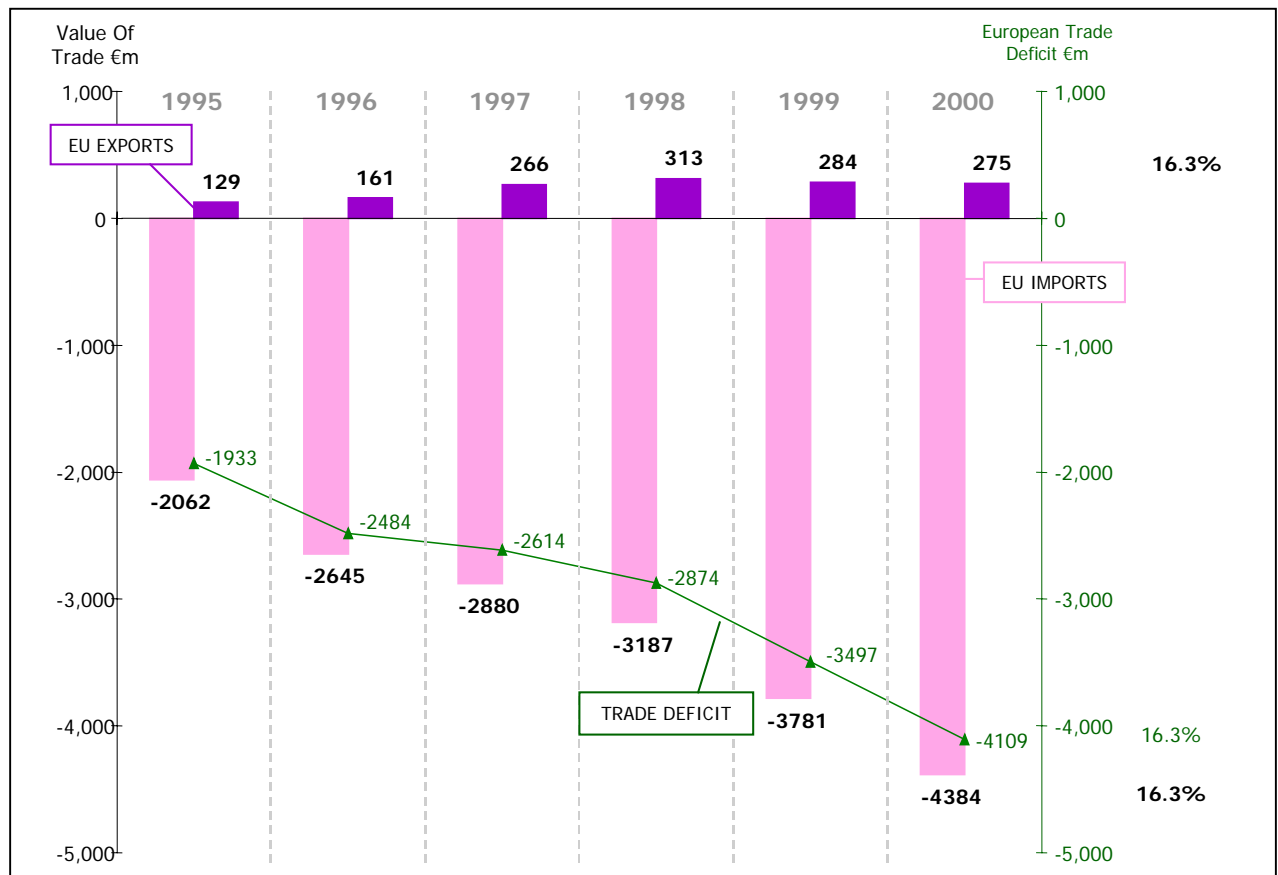
Na meranie stupňa dopadu článkov 4 a 5 smernice č. 89/552/EEC na oblasť výrobcov programov boli určené kritériá: obrat a rentabilita (turnover and profitability), zamestnanosť (employment), územná pôsobnosť a objem výroby (range and output), obchod s vyrobenými televíznymi programami (trade in programmes). (v miliardách eur)

Európsky sektor výrobcov programov

tab. 5

**Obchod s televíznymi programami medzi EU a Severnou Amerikou (v miliónoch eur):
Tab. 6**

2. Výskumná metodika

Počas výskumu boli vyčlenené 4 základne skupiny informácií:

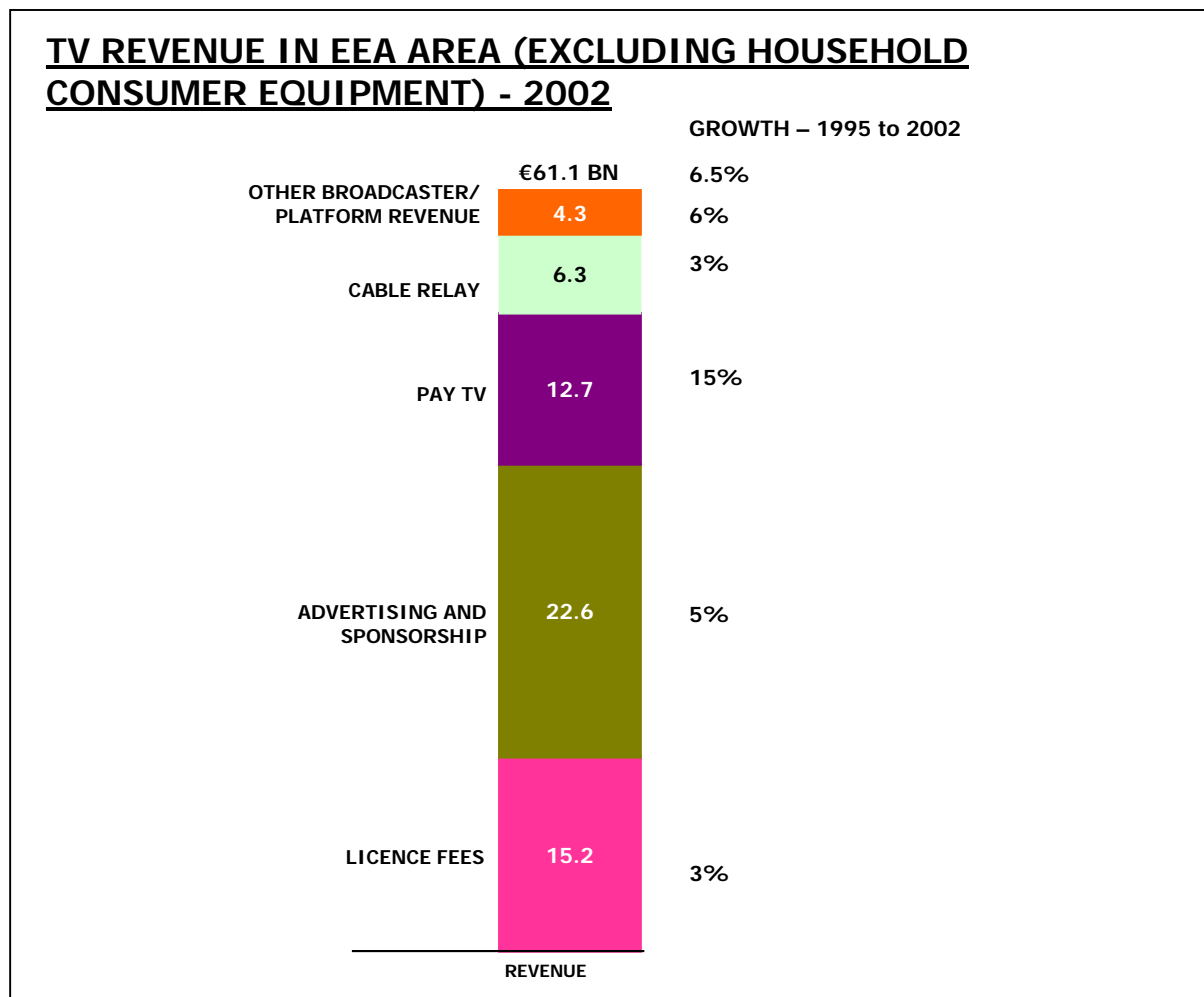
- Ekonomické informácie
- Informácie získané z monitorovania reprezentačných vzoriek vysielania
- Právne informácie
- Názory expertov

- Ekonomické informácie

Zdroje: European Audiovisual Observatory, výkazy a výročné správy obchodných spoločností, výskum trhu.

Zisky v televíznom priemysle v Európskom ekonomickom priestore (EÚ + Nórsko, Island, Lichtenštajnsko) bez započítania zisku z predaja televíznych spotrebných zariadení – 2002 (v miliardách eur):

Tab. 7

b) Informácie získané z monitorovania reprezentačných vzoriek vysielania

Pri získavaní týchto informácií bolo monitorovaných 78 programových služieb. Na monitorovanie bolo vybrané pri každej programovej službe 2 - týždňové obdobie v 4 vzorkových rokoch (1993,1996,1999,2002). Výber programových služieb bol uskutočnený tak, aby bolo pokrytých minimálne 75 % celkovej sledovanosti v každej krajine EÚ.

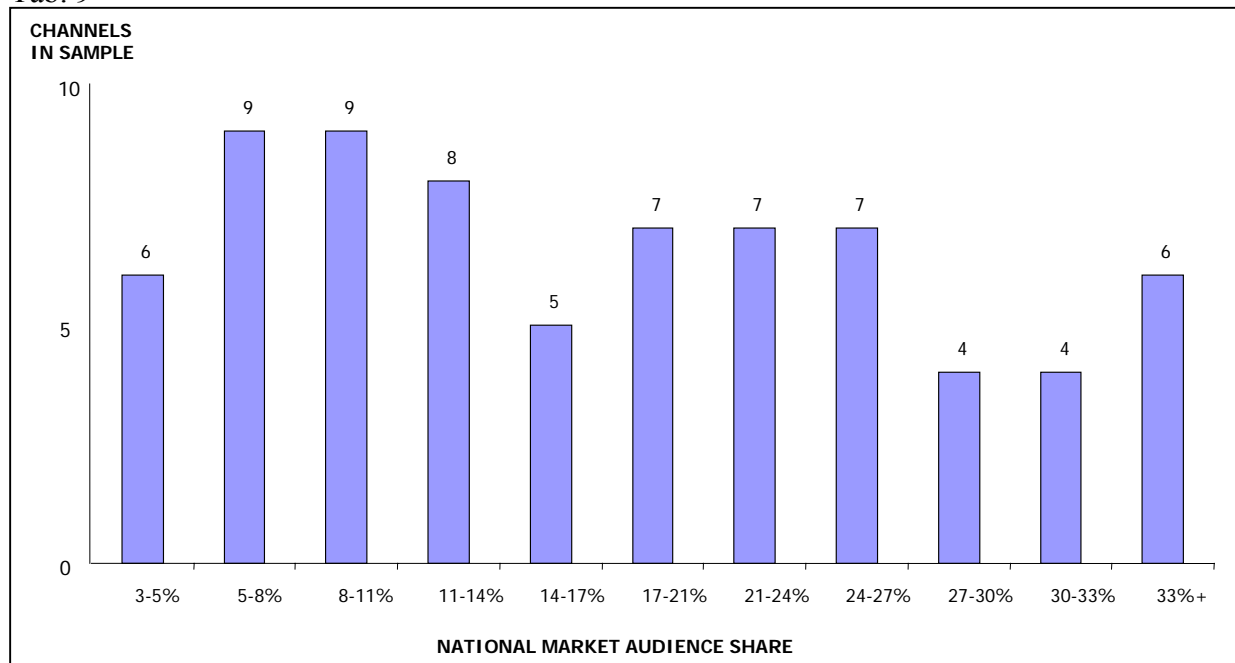
Rozdelenie sledovaných programových služieb na primárne, sekundárne podľa sledovanosti a rozdelenia podľa spôsobu založenia (verejné, založené zadávateľmi reklamy, platené televízie):

Tab.8

		FUNDING MODEL		
		PUBLICLY FUNDED	ADVERTISER FUNDED	PAY TV FUNDED
SHARE OF AUDIENCE	PRIMARY >3% SAMPLE BASE: 73	ARD 1 BBC 1 SAMPLE BASE: 31	TF1 ANTENA 3 SAMPLE BASE: 40	CANAL PLUS SAMPLE BASE: 2
	SECONDARY <3% SAMPLE BASE: 5	BBC CHOICE SAMPLE BASE: 1	-	SKY ONE SAMPLE BASE: 4

Rozdelenie primárnych programových služieb (sledovanosť väčšia ako 3 %) podľa sledovanosti:

Tab. 9

System klasifikácie programov

Programy vysielané v rámci sledovanej programovej služby boli klasifikované následným spôsobom:

- žáner
- či sa jedná o kvalifikované programy (programy podľa článku 6 smernice č. 89/552/EEC, ktoré sa rátajú do vysielacieho času podľa článku 4 smernice č. 89/552/EEC)
- klasifikácie podľa hodnoty programu v budúcnosti (stock or flow) - či sa jedná o program trvalej hodnoty (stock) (napr. film) alebo o program, ktorý nemá trvalú hodnotu (flow) (napr. spravodajstvo).
- či ide o program vyrobený v štáte kde bol odvysielaný
- či sa jedná o program nezávislej produkcie

Klasifikácia podľa žánru:

Tab. 10

GENRE	CLASSIFICATION
NEWS SPORT GAMES FACTUAL MAGAZINE	FLOW
ENTERTAINMENT	STOCK OR FLOW
DOCUMENTARY FICTION CINEMA FILM	STOCK

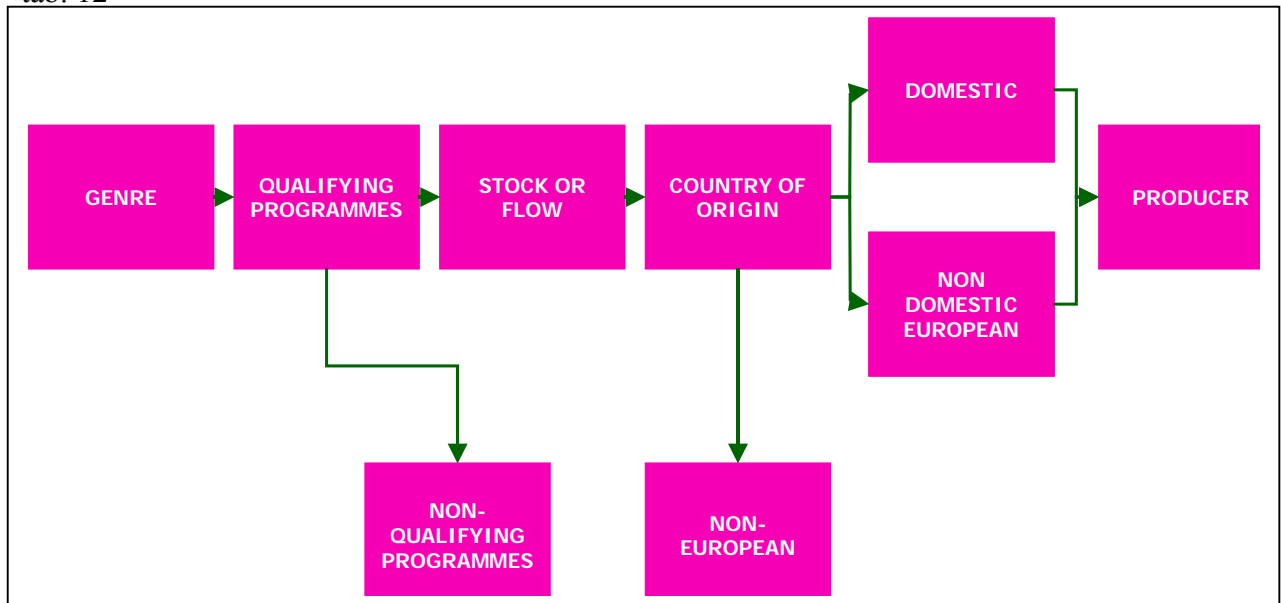
Klasifikácia podľa hodnoty programu do budúcnosti (stok or flow):

Tab. 11

GENRE	CLASSIFICATION
NEWS SPORT GAMES FACTUAL MAGAZINE	FLOW
ENTERTAINMENT	STOCK OR FLOW
DOCUMENTARY FICTION CINEMA FILM	STOCK

Postupnosť posudzovania programov:

tab. 12

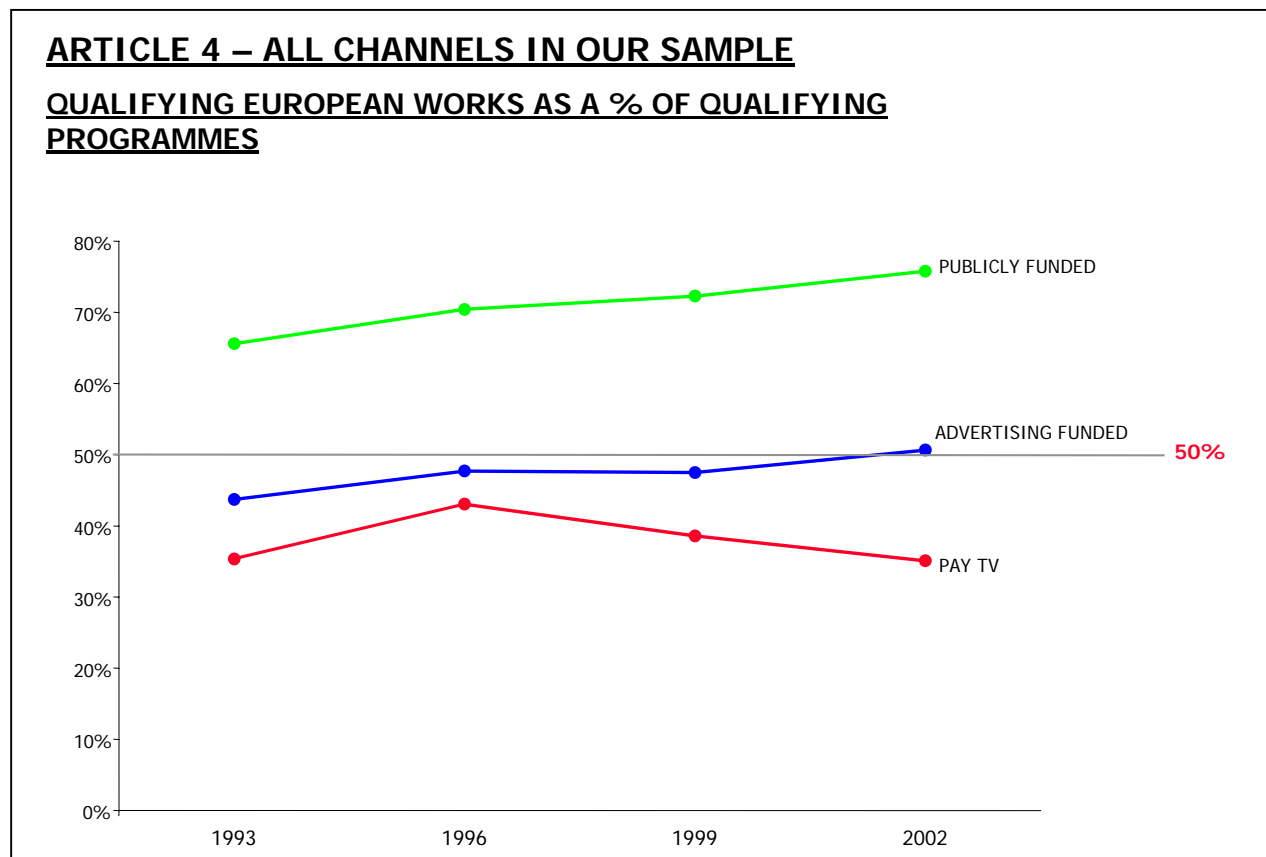
Napĺňanie kvót stanovených smernicov č. 89/552/EEC:

Tab. 13

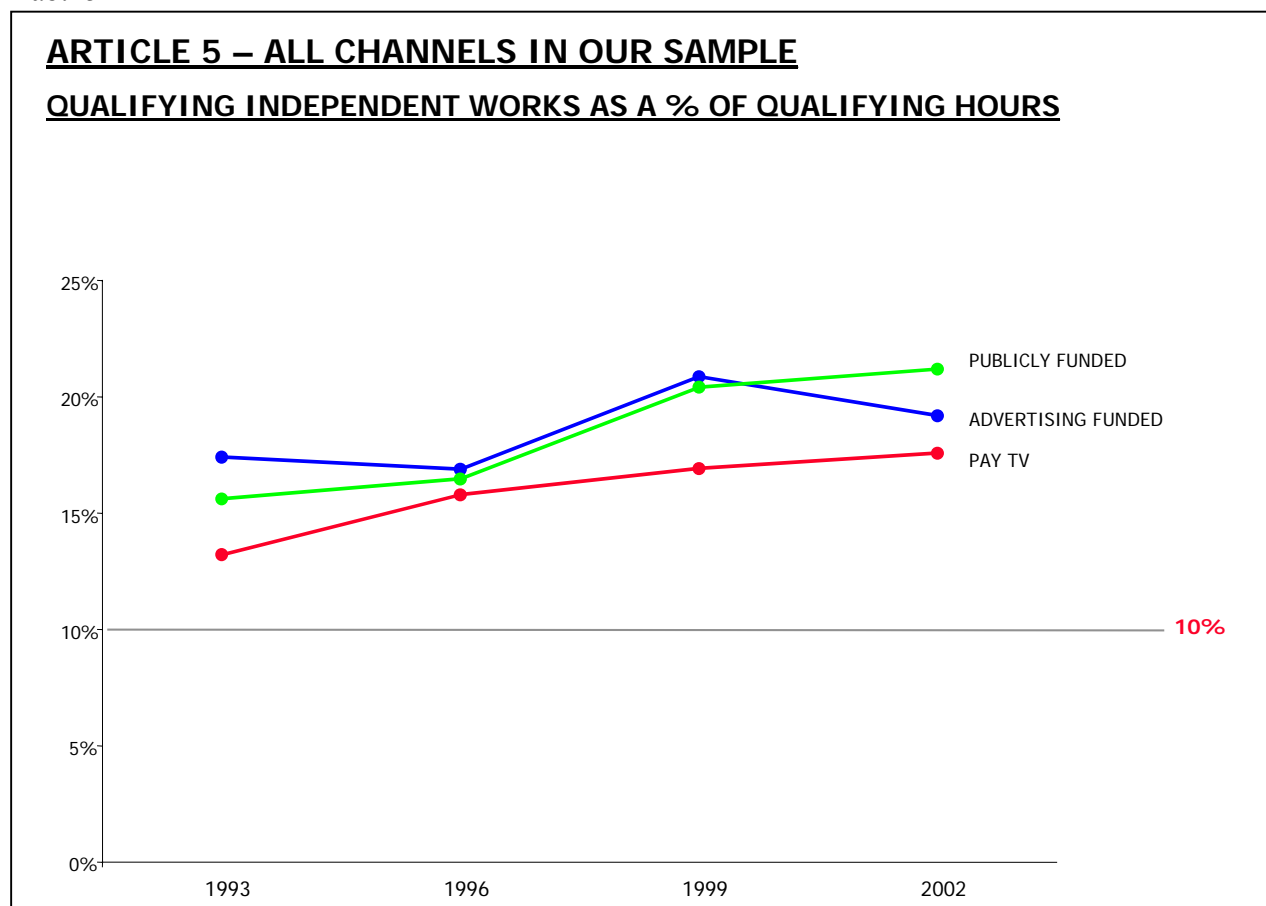
●	ARTICLE 4	$\frac{\text{HOURS OF QUALIFYING EUROPEAN WORKS}}{\text{TOTAL QUALIFYING HOURS}}$	> 50%
●	ARTICLE 5	$\frac{\text{HOURS OF QUALIFYING EUROPEAN WORKS BY INDEPENDENT PRODUCERS}}{\text{TOTAL QUALIFYING HOURS}}$? 10%

Pozn.: namiesto otázniku má byť znamienko „väčší alebo rovný ako...“

Tab. 14

Tab.15

Získavanie informácií vlastným monitoringom, na rozdiel od preberania hotových dát od národných regulačných inštitúcií bolo pre tento výskum potrebné z dôvodu porovnávania údajov z jednotlivých krajín. Regulačné, lebo iné zainteresované inštitúcie v jednotlivých štátoch totiž používajú rôzne metódy získavania takýchto údajov, rôzne kľúče pri ich usporadúvaní či vyhodnocovaní. Informácie získané vlastným monitoringom majú preto z celoeurópskeho hľadiska omnoho väčšiu výpovednú hodnotu.

c) Právne informácie

Právne informácie mal na starosti Európsky inštitút pre sledovanie medií Európskej komisie ? (European Institute for the Media Report for The European Commission)

Ten sledoval aj legislatívne zmeny v jednotlivých krajinách. Získané informácie potom overoval na Regulačných orgánoch jednotlivých krajín.

Cieľom bolo okrem iného zistiť spôsob uplatňovania povinností vyplývajúcich z článkov 4 a 5 smernice č. 89/552/EEC v jednotlivých krajinách. Podľa toho boli potom štáty rozdelené do štyroch skupín. Na tie, ktoré aplikujú smernicu striktné, na tie ktoré aplikujú smernicu voľnejšie, na tie ktoré požadujú viac povinností na rámec predmetnej smernice a na ti, ktoré požadujú týchto povinností menej.

Tab. 16

		APPLICATION OF DIRECTIVE	
		FLEXIBLE	STRICT
ADDITIONAL REQUIREMENTS	HIGH	<p>Netherlands Norway Spain Sweden</p>	<p>Belgium France Finland Italy Portugal UK</p>
	LOW	<p>Austria Denmark Germany Ireland</p>	<p>Greece Luxemburg</p>

d) Názory expertov

V rámci výskumu prebehli aj komunikácie z odborníkmi z mediálnej oblasti. Bolo medzi nimi 34 vysielateľov, 25 výrobcov programov, 18 zástupcov regulačných orgánov a 5 zástupcov európskych obchodných asociácií. Spolu bolo v rámci výskumu komunikované s 82 expertmi. Táto komunikácia prebiehala jednak formou dotazníkov a jednak formou osobných

rozhovorov. Týkali sa hlavne dopadov článkov 4 a 5 smernice č. 89/552/EEC, iných faktorov ovplyvňujúcich produkciu a distribúciu programov a budúcnosti znenia článkov 4 a 5 predmetnej smernice.

3. Ekonomika vysielateľov a výrobcov programov

60 % domácností v Európskom ekonomickom priestore (EEA) má prístup buď k plateným balíkom programových služieb (minimálne 60 televíznych kanálov) alebo aspoň rozšíreným balíkom neplatených programových služieb (minimálne 20 televíznych kanálov).

Rast nových televíznych platforiem viedol k 5-násobnému zvýšeniu počtu programových služieb v EEA od roku 1993 do roku 2002. Zisk televízneho trhu dosahoval od roku 1993 každoročné 6,5 % nárast zisku až k 60 miliardám v roku 2002.

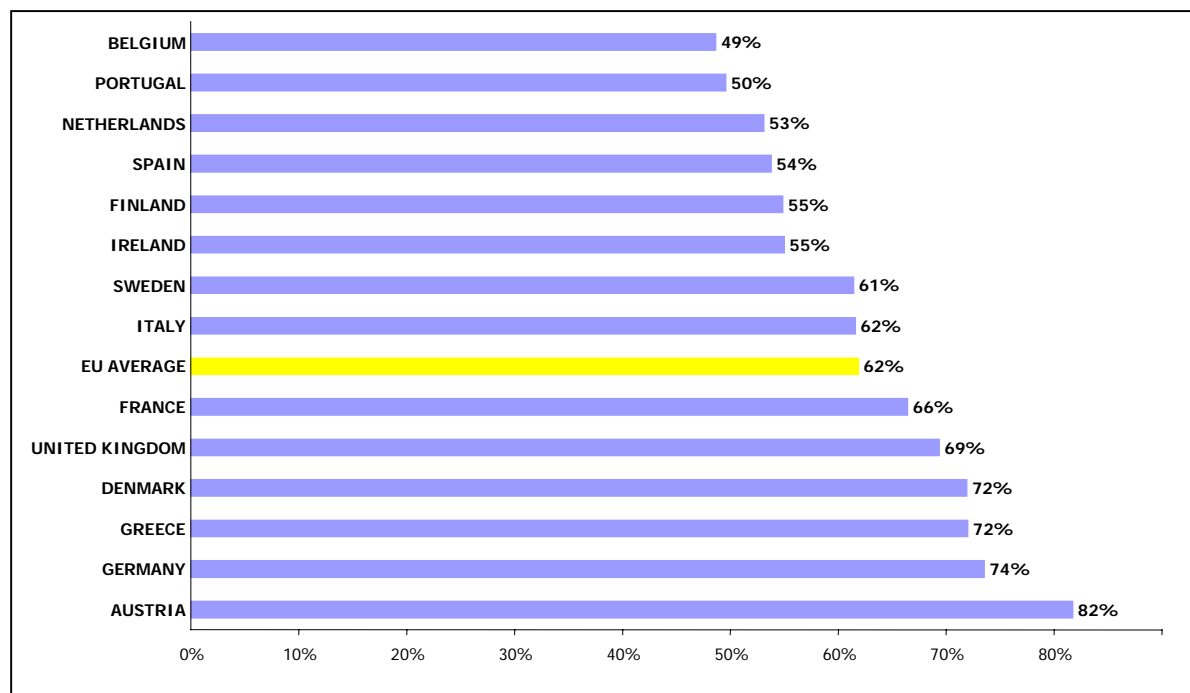
Napriek rastu nových programových služieb, dlhodobo etablované primárne programové služby (tie čo dosahujú viac ako 3 % všetkej sledovanosti v danom regióne) si stále udržali viac ako 85 % sledovacieho času a zaznamenali 70 % zisku všetkých vysielateľov.

4. Poznatky vyplývajúce z monitorovania reprezentačných vzorkov vysielania

Pri hodnotení výsledkov monitorovania sa používala klasifikácia vysvetlená pod písm. b) na strane 6 tejto správy.

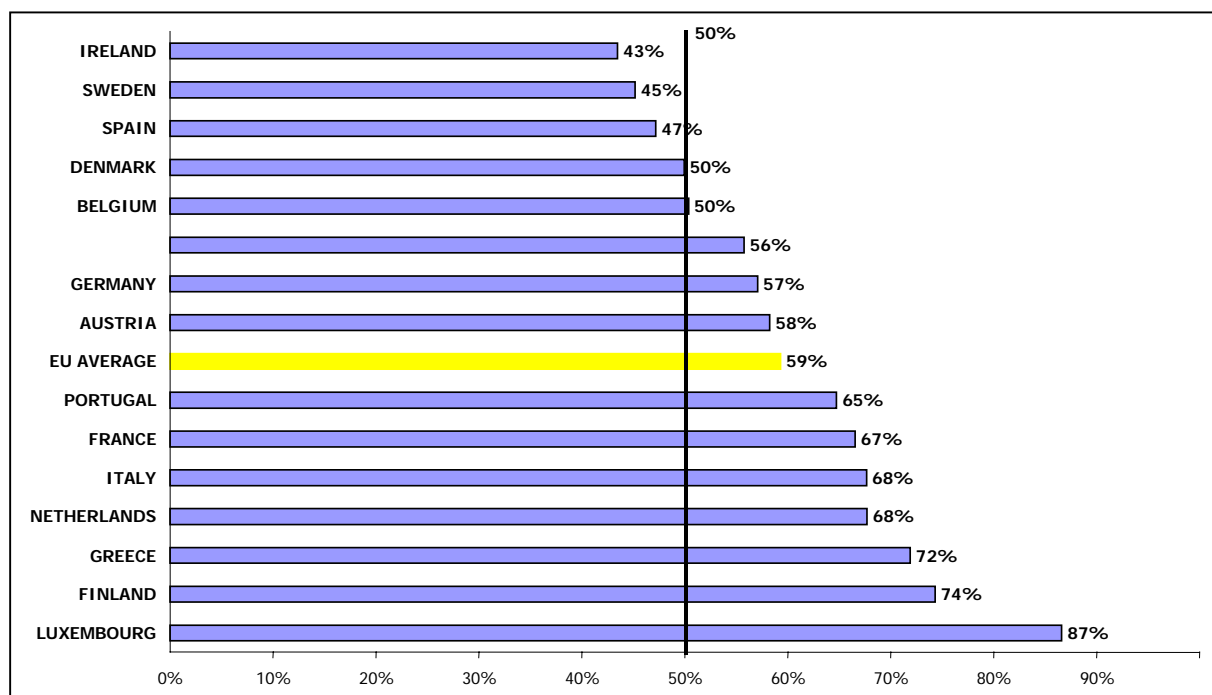
Z monitorovania vyplynulo, že 62 % vysielacieho času v rámci EÚ tvoria kvalifikované programy.

Tab. 17

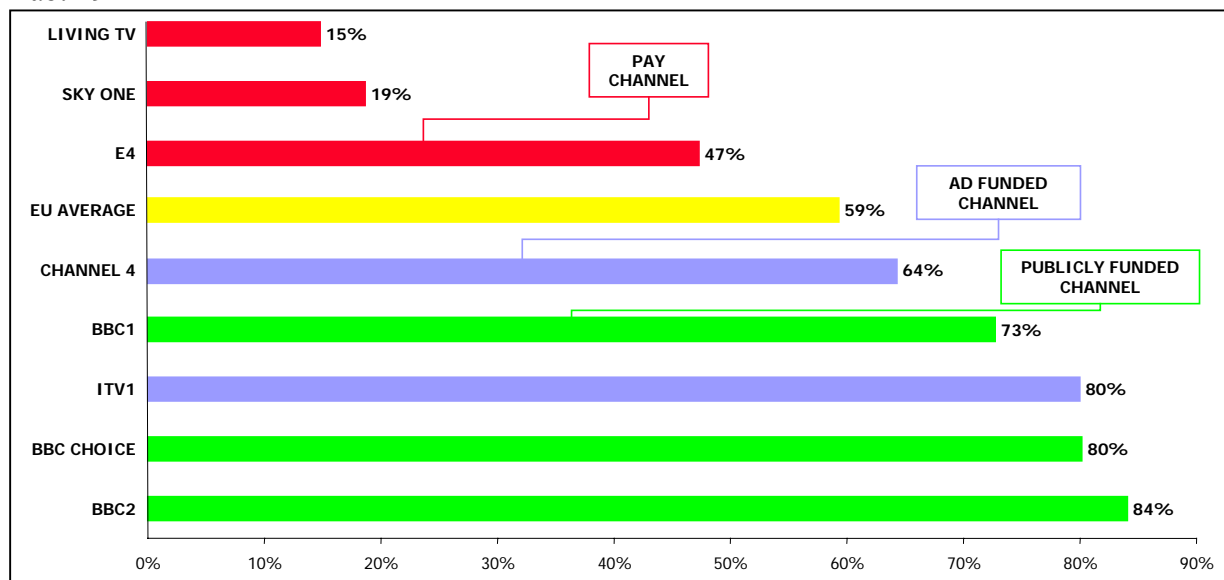
Väčšinu kvalifikovaných programov v rámci EÚ tvoria programy európskej produkcie (okrem Írska, Švédska a Španielska).

Tab. 18

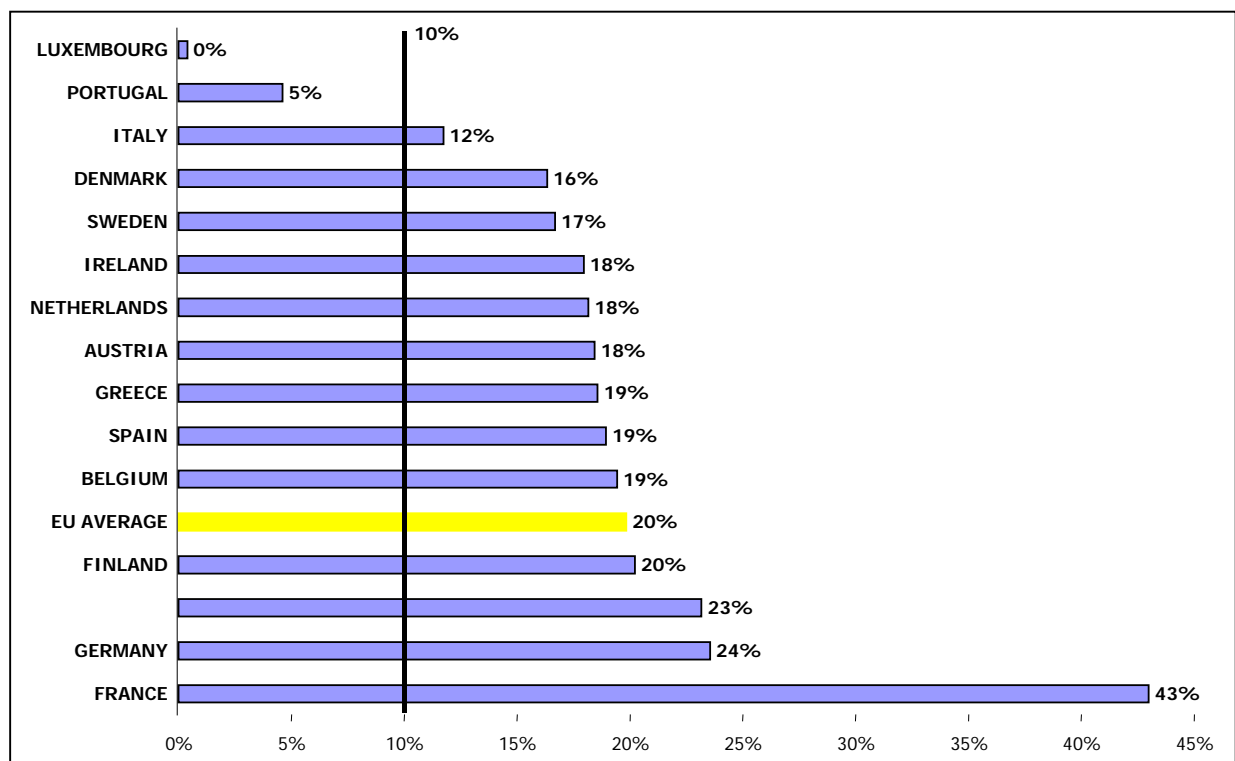
V rámci jednotlivých krajín sú však obrovské rozdiely vo vysielaní európskych diel v rámci jednotlivých programových služieb ako je vidno na príklade Veľkej Británie:

Tab. 19

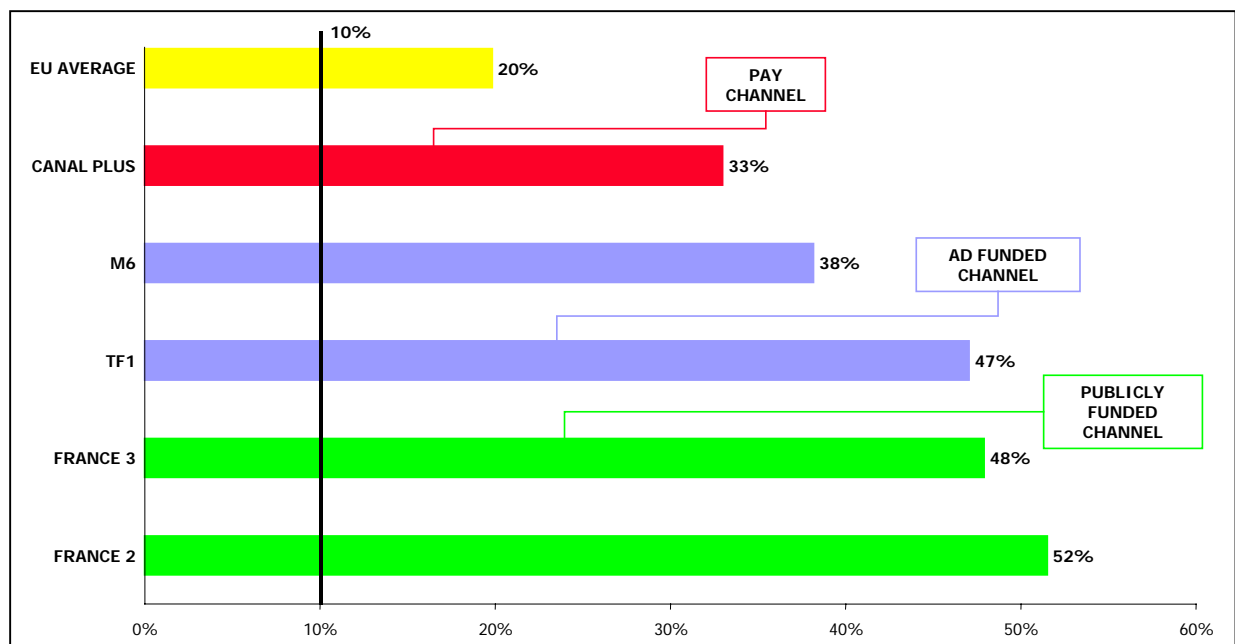
Požiadavky článku 5 smernice č. 89/552/EEC na 10 % podiel nezávislej produkcie vo vysielaní sú naplnené v prevažnej väčšine členských štátov EÚ.

Tab. 20

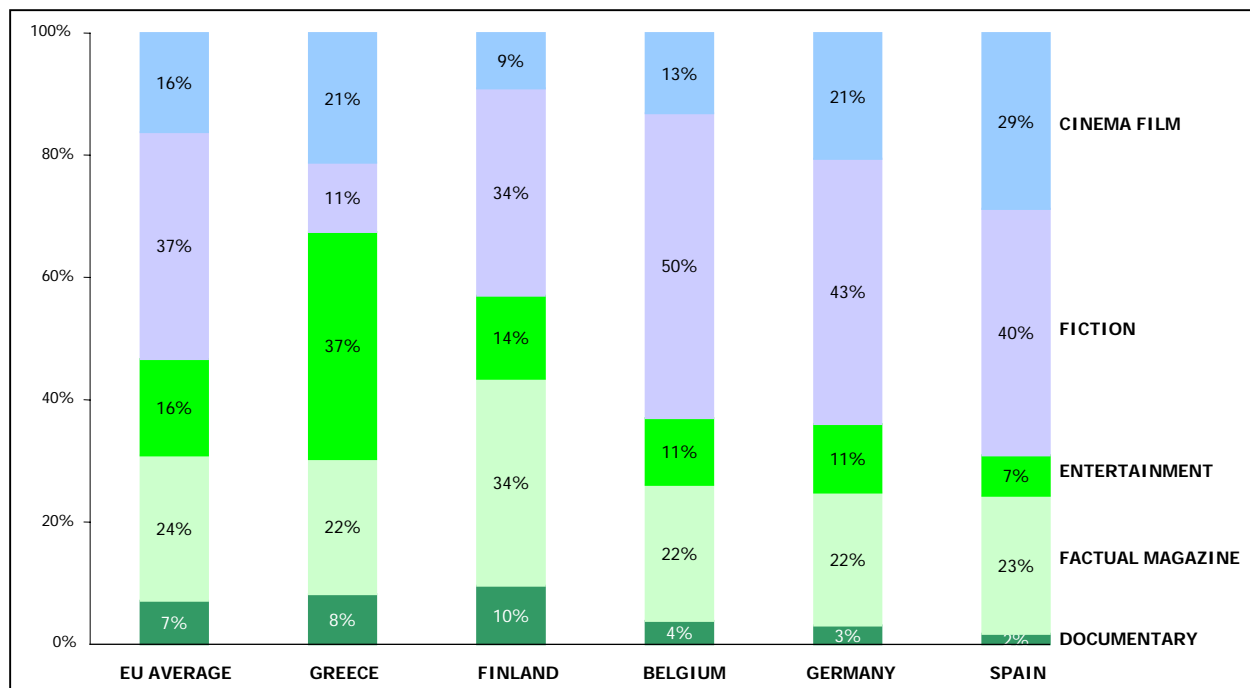
Kvalifikované diela nezávislej produkcie ako percento z kvalifikovaných hodín vôbec (Francúzsko):

Tab. 21

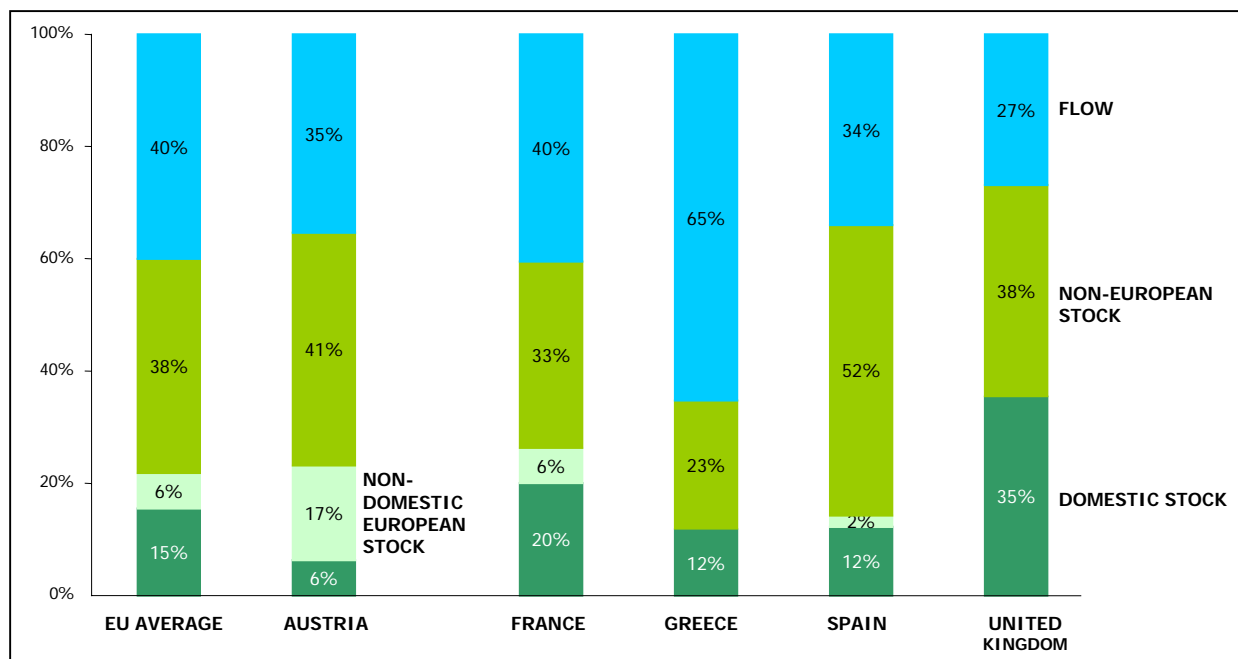
Kvalifikované hodiny podľa žánru:

Tab. 22

Pomer „stock and flow“ programov v rámci kvalifikovaných hodín:

Tab. 23

5. Poznatky z pohovorov s expertmi v rôznych oblastiach mediálnej sféry

Vplyv článku 4 smernice č. 89/552/EEC na objednávanie programov vysielateľmi:

Na otázku či „*má požiadavka vyhradenia väčšiny vysielacieho času Európskym dielam vplyv na vaše rozhodovanie či objednať Európsky film alebo film z USA?*“ 7 % opýtaných vysielateľov odpovedalo kladne, 33 % uviedlo, že je to možné a 60 % odpovedalo záporne.

Na otázku či „*má požiadavka vyhradenia väčšiny vysielacieho času Európskym dielam vplyv na vaše rozhodovanie či zakúpiť Európsky program alebo program z USA?*“ 30 % opýtaných vysielateľov odpovedalo kladne a 70 % záporne.

Vplyv článku 5 smernice č. 89/552/EEC na objednávanie programov vysielateľmi:

Na otázku či „*má požiadavka vyhradenia 10 % vysielacieho času Európskym dielam vyrobeným v nezávislej produkcii vplyv na vaše rozhodovanie u koho objednáte výrobu programu?*“ odpovedalo 22 % opýtaných vysielateľov kladne a 78 % záporne.

Sledovanie dodržiavania povinností vyplývajúcich vysielateľom z článkov 4 a 5 smernice č. 89/552/EEC:

Na otázku „*Ako by ste charakterizovali sledovanie povinností vyplývajúcich vysielateľom z článkov 4 a 5 smernice č. 89/552/EEC vo vašej krajine?*“ odpovedalo 36 % opýtaných vysielateľov v tom zmysle, že je to ponechané na vysielateľov, 18 %, že sú sledované iba primárne programové služby a 45 %, že všetky televízie sú pozorne monitorované.

Na otázku či „*hrozia sankcie za nedodržanie predmetných povinností ?*“ odpovedalo 20 % vysielateľov, že niekedy áno a 80 %, že nikdy.

Na otázku či „*sú prípadné sankcie efektívne?*“ odpovedalo 25 % opýtaných vysielateľov kladne 50 % záporne a 25 % vydielateľov si v tejto otázke nie sú istí.

6. Záverečné postrehy

V rámci tejto časti boli zhrnuté poznatky z predchádzajúcich častí a tiež boli prezentované pripomienky účastníkov. Keďže celá prezentácia, ktorá sa uskutočnila 14. 10. 2004 v Bruseli, bola súčasťou výskumu, ktorý vyústi do vypracovania záverečnej dopadovej štúdie naplňania opatrení obsiahnutých v článkoch 4 a 5 smernice č. 89/552/EEC, výsledky na nej prezentované neboli konečné. Neboli v nich napríklad použité dáta z nových členských štátov únie a tak isto na záver tejto prezentácie zazneli viaceré pripomienky, ktoré pracovníci DGA sľúbili do konečnej štúdie zapracovať. Výsledná štúdia by mala byť hotová v prvom štvrtroku 2005.

Informácie obsiahnuté v tejto správe majú, z vyššie uvedených dôvodov, tiež len predbežný charakter. S výslednou štúdiou budú členovia Rady rovnako ako pracovníci kancelárie včas oboznámení.

Luboš Kukliš